

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Послїнок: щомісячно по 10 ест.

РУСЛАНИ

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости — віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що для крім неділь і руских свят о 5½ год. попозудин.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорундія), Експедиційний місцевий в Агенції Соколовського в псалмі Гавемана.

Реконіє зертвєв єв лише на попереднє застерєженє. — Реалїзаційно-економічний вісник від порта. — Оголошенє записки приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надєсланім» 40 с. від стрічки. Подлин і приватні донєсеня по 3) с. від стрічки.

Положенє в Угорщині.

(X) Гр. Тіса був в середу на послуханю у монарха в Відні і вернув вечером до Пешту, а в четвер подав вислід сего послуханя до відомости угорського сойму. До сего послуханя гр. Тіси привязували політичні круги велику вагу і вижидали рішучих постанов, позаяк загально сподівали ся, що після четвергового засідання розпочне ся рішуча боротьба з обструкцією. Сподівали ся іменно в політичних кругах, що гр. Тіса одержить від монарха поученя і порученя що-до дальшої тактики і повноважень що-до дальшого поступованя на случай, якби обструкція не піддавала ся. Взагалі сподівали ся всі, що четвергове засіданє і заява міністра-президента прояснить політичне положенє і длятого політичні сторонництва угорскі здержали ся до того часу із нарадами що-до політичного становища і що-до дальшої своєї тактики, вижидаючи перше заяви правительства.

Але дивним дивом вже з урядових кругів намагало ся дневникарство ослабити значінє поїздки гр. Тіси до Відни, а іменно правительственний Magyar Nemzet прямо заперечував, що послуханє гр. Тіси має спричинити якесь важне рішенє і запевняв, що лише під вражінєм неприродного політичного положеня дневники прояснили таку буйну фантазію і вижидають якихсь безосновних подій. Magyar Nemzet називає поїздку гр. Тіси зовсім природною, позаяк посада міністра а latere необсаджена, отже він обовязаний частїйше здавати монархі справу про біжучі події.

З усього однак виходить, що угорський сойм має бути з початком слїдуючого тижня на якийсь час відрочений, щоби угорська делегація могла знов відбувати повні засідання, а можна припускати, що делегація не покінчить своїх робіт перед половиною лютого. Задля того не мають ніякої основи сподіваня що-до постанов про поборожанє обструкції в соймі, бо на разї єе не потрібне.

Перед виїздом гр. Тіси до Відня складала ся однак в соймі цікава подія. Підчас розправи над предлогодю рекрутациною показував посол Ковач якийсь «тайний документ» з міністерства війни, в котрім міститься опінія сего міністерства про евентуальні реформи війскових шкіл і інститутів в Угорщині. Відомо, що правительство устами міністра гонведів і міністра війни виразно зазначило, які уступки зроблено на тім полі Уграм. А іменно висша школа реальна війскова має бути рздїлена на австрійську і угорську, низші реальні школи мають бути рівномірно роздїлені, як і кадетські школи для піхоти на обидві половини монархії, крім того має бути введений мадарський язык в деяких гуманістичних предметах на всіх чотирох курсах.

Отже сей «тайний документ» не принїс нічого нового, бо все те було вже публично заявлено з урядового боку.

Мимо того посол Ковач видобув сей документ, щоби тим способом контролювати мнимі наміри військової управи. З сего документа однак показують ся правдивими лише сї точки, на основі яких науковий плян кадетських і війскових шкіл має лучити ся з пляном угорських реальних шкіл і на основі якого офіцери мають формувати ся на угорських університетах на учителів. Постанови сего пляну схожі з рівнобіжними постановами в Австрії і змагають до того, щоби слухачам угорських війскових шкіл можливо було скласти іспити зрілости в угорських світських школах. Інша знов справа є з наукою історії Угорщини, краєзнавства і угорського державного права, що має бути завдене в угорських школах. В угорських світських школах можна би такі предмети завести. Але у війскових школах обовязані слухачі вчити ся не лише історії Угорщини але й всесвітної і історії цілої монархії, так само з географії не лише географії рідного краю, але цілої монархії, а вже ж державне право не може бути предметом середньої школи і взагалі військова школа не може бути видівнею політики.

В справі руского університету у Львові.

Для культурного розвитку кожного народу невідне значінє мають висші школи. Се признає кождий. Се признають також наш єубїди Поляки, коли розходять ся о крєванє якого небудь університету, лише не руского у Львові. До численних голосів чужинців, що прихильно висказували ся про потребу отвореня руского університету прибуває ще один.

Професор медицини на віденському університеті і звісний публіцист німецький др. Моріц Бенедікт помістив в 3. числї часописи Wiener Medizinische Presse в 18. січня с. р. обємисту статю п. з. «Die nationalen Universität in Oesterreich». Автор розібравши в статі квестію другого чеського університету на Мораві, пише в справі руского університету:

Значно більше культурної і державної ваги, ніж другий чеський університет, має справа заснованя руского (ruthenischer) університету. Я горджусь тим, що колись яко молодий ще публіцист порозумїв високе значінє хорвацького університету в Загребі і в анонімній газетній статі висказав, що університет сей має більше політичної ваги для держави, чим два нові корпуси армії. І се не було у мене простим случаем. Я тоді живо студіював твори Грільнарцера, в котрім подивляв я не лиш поета але й великого австрійського патрїота, бо великою штуркою є австрійський патрїотизм у того, хто уміє годити конфлікти чувств національних і свободолюбивих з даними політичними відносинами держави. Подивляючи Грільнарцера яко глубокого знатока найтайніших законів початку і розвою австрійської держави, научив ся я у него філософії австрійської історії і з сего становища порозумїв я високе значінє духового центра для полудневої Славянщини в Австрії. Нинї не буде вже нікого, хто би сего не признавав. Як представляє би нинї будучість Австрії, колиб полуднева Славянщина хилила ся

до Білгорода! Чи університет в Загребі не допоміг знаменито до асиміляції Босни й Герцєговини? А коли нинї починає втихати ворогованє між католицькими Хорватами а православними Сербами — то чи не велика в тім заслуга сего наукового центра цілої полудневої Славянщини?

Таке саме а може ще й значно више значінє має руский університет. Кому арозуміє значінє університету в Загребі, той ані на хвилю не може не признавати великої ваги того, щоби так великий числом і так вірний Австрії нарід, як Русини, не тяготїв духово за границю і — що невичайно важне для держави — щоби всі одноплеменники сего народу за границєю — а є їх там више 20 міліонів — звязані були найвисшим науковим центром з Австрією.

Коли бачу ворогованє Поляків супротив культурних змагань руского народу в Австрії, то мимохіть пригадуюсь менї рефрен Якобїнів, котрі вшали французьку аристокрацію на ліхтарні під окликом: «Они нічого не навчили ся і нічого не забули!» Кождий розумний Поляк повинен з власної історії винести тую науку, що будучність Польщі, яко культурної нації, може лежати лише в дружних зносинах з Русією. А коли нинї Поляки не хотять Русинам дати навіть одної гімназії, то дійсно треба сумніватись о політичній розумі, як провідників так і тих, котрих они ведуть. Поляк спочив вороговань супротив Русинів, сповняє зраду на власнім народі. Нерозум політичний стає тут вже національним злочином.

Ті, що держать нинї власть в руках, люблять говєрити про змаганє завести мир і лад, однак розуміють се так, що мир і лад буде тїдї, коли сильніші придавають і тим чиним втихомирять слабших, а забувають, що в кождій державі мусить прийти до кровавих конфліктів, коли власть їх з якої будь причини буде зломана. А вже ніякий конфлікт не був би такий кровавий і страшний, як той, до якого при такий системі мусило б дійти між пануючими Поляками а Русинами. Нехай же правдиві приятелі мира заздальєгдї потрудять ся для поладженя сего конфлікту. А дуже много здїлати тут може австрійське правительство і парламент.

В Австрії — крім династії — мало хто є оживлений дійсними традиціями державними і мало хто вглубляє ся в закони австрійської історії, в філософію сеї історії. Світосгляд більшости правительств і політиків з професії є у нас вузькоглядний і вузькосердний. У нас сьміють ся і жартують нинї зі Стадіона, що він мав виявити Русинів. Однак правлячі круги не повинні ані на хвилю спускати з ока заслуг сего мужа державного. В Австрії мусить бути утворенї великий науковий і духовий осередок Русинів — іменно руский університет. Хто знає трохи відносини, тому буде ясно, що о сили наукові для такого університету зовсім не буде тяжко. Розночаги треба би заснованєм виділу історично-філософсько-філософічного, з котрим належало би сполучити відразу також катедри для математики і наук природописних. Се послужило би до успішного образованя потрібного числа учителїв шкіл середних, а з другої сторони пажвало би основи до скорого виробленя наукової термінології в народнім языкї. Таким способом вожно би відразу чимало духового міжнародного капіталу в наукову скар-

бницю національну! Після того — і то в недов-
гій часі повинен бути заснований факультет
юридичний, а вкінці і медичний.

Загранична і внутрішня політика.

(X) Австрійська делегація перервала повні
засідання після ухвали бюджету міністерства загра-
ничних справ і розправи про заграничну політи-
ку, а речинець слідуячого засідання буде пода-
ний делегатам письменно, позаяк бюджет міні-
стерства війни, який мав би прийти на денний
порядок в делегації, стоїть в певній звязи з по-
діями в угорській соймі. Внутрішнє політичне
положення в Австрії з одного а в Угорщині з
другого боку спричинило, що при бюджеті міні-
стерства заграничних справ мало що говорено
про політику заграничну а більше про внутрішню!
Тим то гр. Голуховський мав легке становище,
позаяк делегати майже не вдавалися в крити-
чну оцінку заграничної політики австрійської а
більше полемізували поміж собою. Доторкнули
ся лише питання про «вето» з нагоди папського
вибору, про союз з Німеччиною і про торгові
договори з заграничними державами. Коли де-
легат німецьких людовців Доберніг прославляв
союз Австрії з Німеччиною яко «найвищий
ідеал будуччини», а др. Крамарж намагався
доказувати, що союз з Росією міг би Австрії
принести певнішій користі, боронив гр. Шен-
борн достоїнства самостійної монархії австро-
угорської. Всеж таки др. Крамарж о стільки змі-
нив свої погляди, що не називає тридержавного
союзу старим вигралим фортевяном, який го-
диться хіба до музею старинностей, але вва-
жає «офіційним подружжям, яке живе в нео-
фіційній сепарації», отже «союзом нешкідним
для европейского мира». А вже справдешним три-
умфом може вважати гр. Голуховський заяву
д-ра Крамаржа, що буде голосувати проти бу-
джету міністерства заграничних справ лише з
недовіря до політики д-ра Кербера. Ческа опо-
зиція знаходить ся очевидно в переходовій ста-
дії і приготується до зміни свого напрямку.

Нема ніякого сумніву, що така зміна че-
ської опозиції підготовляється тишком, а ролі по-
середників підняли ся польські політики передові
і ся обставина найбільше роздратовує всенпо-
ляків, що керманічі польского Кола піддержують
становище д-ра Кербера. Сі вступні переговори
ведуться тишком нижком і лише деякі півуря-
дові дневники вговорили ся про се передчасно,
а тим можуть справу поспувати в самим завяз-
ку. Задля того сьогодні трудно щонебудь певно-
го сказати, чи і коли збере ся державна рада,
позаяк правительство не думає її скликати,
немаючи певної порукки якогось успіху. З усього
лише видно, що др. Кербер не покидає своєї по-
літики «безристорсної терпеливості» і може
небавом з сего мрачного положення щось вирине
певнішого і яснійшого в німецько-чеській справі.

Хоч давніше під час сесії делегаційної у
Відні рівночасно відбували ся засідання держа-
вної ради, не хоче тепер др. Кербер скликати
державної ради перед покінченням делегаційної
сесії. А тимчасом зовсім не відомо, коли деле-
гації скінчать свою роботу, позаяк постановлено
бюджет міністерства війни відложити до того
часу, коли угорська делегація возьме ся до сеї
справи, щоби не вийти в які суперечності. Але
се ще менше відомо, коли збере ся угорська де-
легація, котрої доля є зависима від ухвали ре-
крутского закона в угорській соймі. Гр. Тіса ба-
жає виждати хвилі, щоби втихомирило ся зво-
рушене в угорській соймі, викликає виводами
міністра війни Пітрайха в австрійській делегації.
Міністер війни замість теоретичних виводів про
зверхничі права Корони в справі самостійного
рішення про армію, поставив справу на реальних
основах і дав заяву що-до полкового языка так
далекосяглі, що аж Мадьярам зробило ся мото-
рошно. Вони зрозуміли тепер, що та заява може
вийти також в користь немадярских народів,
Славян, Волохів і Німців. Отже се розсердило
їх, що оруже, яке они на тамтих ладили, може
звернути ся проти них самих і тим способом
они втратили б свою верховладу над немадяр-
скими народностями. А леж міністер Пітрайх має
також виступити перед угорською делегацією,
отже треба виждати пригідної хвилі, щоби су-

противні хвилі втихомирили ся на мадярським
океані.

В середу був гр. Тіса у Відні, щоби
монарсі здати справу про положення і зася-
гнути інформації що-до дальшого поступованя.
В четвер гр. Тіса в угорській соймі вложив зая-
ву що-до дальшої сесії делегаційної. З усього, що
в останніх днях звіщали дневники, виходить, що
гр. Тіса носить ся з заміром, зовсім рішучо те-
пер виступити проти обструкції. Іменно думає
гр. Тіса на понеділок скликати засіданя
угорської делегації, але якби була певна порука,
що ухвала рекрутацийного закона могла би бути
приєкорена, тоді ще виждав би з делегацією.
Скоро однак до кінця сего тижня не буде ухва-
ли рекрутацийного закона, відбула б ся в понеді-
лок сесія угорської делегації, а відтак мала би
почати ся рішуча боротьба з обструкцією
в соймі.

Руське Товариство педагогічне у Львові.

(Звіт Головного Відділу за час від 1. серпня 1902
до 31. серпня 1903).

Перед загальними зборами, які відбулись
дня 2. лютого, Головний Відділ Р. Тов-а пе-
дагогічного у Львові оголосив звіт з діяльності
Товариства, з якого ми наведемо деякі важній-
ші дані.

Діяльність Відділу.

В році 1902. від 1. жовтня і в р. 1903 до
31. серпня відбув Відділ 12 засідань (а по день
загальних зборів 11 засідань, разом 23); на них
займав ся справами Товариства, інститутів, бур-
си, видавництва часописів «Учителя» і «Дзвінка»,
школи виділової, пополудневих курсів, семина-
рії жіночої і філії.

Відділ не снукав однак з ока також справ
загального значіння і старає ся о їх успішне по-
ладжене. Відділ старає ся в сім році особливо
о узисканя права публичности для школи виді-
лової ім. Шевченка, яка числить тепер вже пять
кляс По госпітальній переведеній в марці 1902
віцепрезидентом кр. ради шкільної п. Едвіном
Плажком в товаристві крав. інспектора п. Ба-
рановского відійшла прихильна оцінка до міні-
стерства просвіти і так одержала ся школа
розпорядженем міністерства з дня 4. мая 1903
ч. 10157 право публичности і може тепер ще
успішнійше розвиватись в хосен руского народу.
Дальше старає ся Відділ о закупно приборів
шкільних, особливо о засноване фізикального
кабінету. В тій цілі займає ся збиранем складок
і довів до сего, що суспільність узнаючи значінє
школи, вложила в рр. 1902 і 1903 на численні
відозви квоту 87215 К. За сі гроші закуплено
вже много приборів фізикальних, а сего року за-
мовив Відділ для школи прибори і средства на-
укові з області зоології, історії і географії. На
внесєне д-ра Коцюби приступив Відділ в маю
1903 до заснованя семинарії жіночої з руским
язиком викладним. Мимо многих перепон висла-
но в часі ферій петицію до міністерства про-
світи. Дозвіл на утворєне семинарії на чіп до-
птва в половині вересня, однак Відділ рішив ще
в сім році отворити 1-ий рік, — перевів вище і
вступні іспити і не зважаючи на спізнену пору
отворив з днем 1. жовтня при пл. Стрілецькій ч.
6. першу приватну семинарію жіночу з рускою
викладною мовою.

Відділ розширив значно бурсу для селян-
ских і учительских синів, так що містить ся в
ній тепер 140 пітомців. Ваірцеве ведєне сеї ве-
лікої бурси — се заслуга настоятеля проф. Яро-
слава Витошиньского. — Рішено дальше з ро-
ком шк. 1903 відділяти інтернат ім. св. Ольги
від інституту для дівчат при ул. Сави, так що
тепер існують ті два інституту окремо, перший
при ул. св. Сави 3, другий при ул. Курковій 29.
— Внесєно до намісництва поданя о заснованє
отих філії: в Бережанах, Заліцках, Терebo-
вля а по феріях внесєно поданя о заснованє
філії в Гусятині, Копичинцях, Сокаля і Бучачи.
Нові філії ввійшли в житє і переважна їх часть
розвиває ся дуже гарно. Для удержаня тісній-
шої звязи з філіями рішив Відділ вислати їм
даром часопис Товариства «Учителя» і «Дзві-
нок», як також вислати по можности делегата
на загальні збори філії. — Від цьвітня 1903
заведено оборот чековий в касовости Товари-

ства, через що улєкшилось членам і передплат-
никам часописів як і філіям вилату вкладок і
передплат. Перенесєно канцеляцію Товариства
до власного локалю, с. є до канцелярії школи
виділової ім. Шевченка пл. Стрілецька ч. 6. (уря-
дові години від 5—6); тут заосмотрєно канце-
лярію в потрібну обстанову та прийнято стадо-
го урядника канцелярійного, так що Відділ мо-
же точнійше і скорше поладжувати всі біжу-
чі справи.

Розширено курс анальфabetів в р. 1902/03
з двох відділів на три, а в біжучім році шкіль-
нім на чотири.

Відділ старає ся в р. 1903 піднести свої
часописи. Редакцію «Дзвінка» вєла від 1. січня
до 1. вересня знана письменка для молодежи
Константина Маліцка. Число передплатників май-
же подвоїло ся. При «Дзвінку» виходив повісте-
вий додаток, а в послідних часах вийшов пер-
ший випуск додатку музичного, який видає
«Боян» в Станиславові. Відділ обговорював та-
кож на своїх засіданнях справу редакції «Учите-
ля» і вибрав в тій цілі комітет, котрому пору-
чив дальше ведєне сеї справи. — Вкінці Відділ
старає ся збільшити фонд заномоговий, котрий
внесєв в 1902. р. 39935 К. Поручєно касирю-
ви розіслати лісти до збираня дрібних датків і
так прибула на тій дорозі до кінця 1903. р. квo-
та 42065 К. З тої квоти рішено поділяти поло-
вину с. є 21032 К. межі потребуєчі вдови і
сироти по учителях. До дня 20/12 розділено пять
замог в квоті 180 К.

Нових членів прибуло від 1/8 1902 до 31/8
1903. р. 330; від оснoваня Товариства с. є від
1881. р. вписало ся 2150 членів.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця про-
симо наших Вп. Передплатників о скорє відновле-
нє передплати, зглядю о врівнанє залеглостий
та о приєднуванє нам нових передплатників.

На грошевих переказах просимо дуже чіт-
ко виписувати адресу: «Адміністрація ча-
сописи Руслан».

Ціна поодиноких чисел наших часописів зни-
жена на 10 сотинів.

Н О В І Н К И.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Антонія
Вел. рим-кат. Мартини. — В неділю: руско-
кат. Атаназія і Кирила; рим-кат. Петра Но-
ляски.

— **За упокій душі б. п. Володимира Барвін-
ского,** редактора і основника «Діла», відбудє ся
поминальнє богослужєне в церкві У-
спенія Пр. Богородиці дня 1. лютого (в
понеділок) о год. 8½ рано, на котре запрошує —
Родина.

— **Із Станиславова.** Ві вторник дня 2. лютого
с. р. відбудє ся заходом філії Тов-а «Просвіта»
в Станиславові торжествєний обід 60. роковия
смерти першого просвітителя галицької Руси бл.
п. Маркіяна Шашкевича. Програма: I. По-
минальнє Богослужєне з проповідю і з пара-
стасєм о год. пів до 9. рано. II. Загальні збори
філії Тов. «Просвіти» в сали театральній імени
Моношка о 12. год в полудня — з отєм по-
рядком дневним: 1) Отворєне зборів. 2) Реферат
просвітно-економічний (виголосить відп. р. ч. 1
Головного Відділу). 3) Вибір по-ого Відділу. 4)
Внесєня і інтерпеляції членів. III. Людовий
концерт в сали театральній ім. Моношка з
отсею програмою: 1) Слово вступне. 2) а. «На
беріжку», б. «Верховино» Лисєнка, відсьпіває
мішаний хор міщан. 3) Вільні вправи (4 образи)
виконає стриганецкий «Сокол». 4) Деклямація
виголосить пн. М. Я. 5) а. «Чом, чом прийшов?»
б. «Quod libet». Лисєнка, відсьпіває мужєський
і мішаний хор міщанський в Марамполя. 6) Пі-
рамидки на поручках (6 образів) виконає стани-
славєський «Сокол». Закінчить: 7) Чорноморій,
опера з побуту козацького Кухарєнка муз. М. Ли-
сєнка, котру відиграють аматори Тов-а «Руська
хата» в Станиславові. — Просимо усе руске ду-
хонєвство, всю інтелігенцію та всіх братів се-
лян, міщан, Січовиків і Соколяв явити ся на се
святю громадно і тим способом звелічати па-
мять першого галицького солєва. — Ций місяць
на концерт: Львів І і Х по 8 К вни по 6 К.
Фотелі в партері і на бальконі по 2 К. Крісла
І-рядні в партері по 1-20 К, II-рядні по 70 с, III-
рядні по 50 с. Крісла І і II-рядні на бальконі
по 1 К, партєр 20 с, Галєрія по 10 с. Блетів
можна дістати в «Народній Торговлі», а в дені
концерту при касі від год. 4. з полудня. Музика
військова 24. п. я. Початок концерту точно о 5.
год. по полудню.

Від Відділу філії Тов-а «Просвіта» в Ста-
ниславові, 22. січня 1904. П. Рабчук, голова. Ро-
ман Стрілецький, секретар.

— **Артистично-викладава секція.** Народного Дому в Коломиї повідомляє, що в неділю 31. н. ст. січня с. р. буде говорити Вп. др. Кобринський «Про етичні поняття, афекти, привиди і інші хоробливі явища психіки» — часть III. Початок о 6. год. вечером. Вступ вільний.

— **Вечерниці у Львові.** Заходом тов. гімн. «Сокол» у Львові відбудуться дня 30. с. м. то є в суботу вечерниці з танцями в кімнатах «Рускої Бесіди».

— **3 Косова.** Дня 2. лютого 1904. р. відбудуться звичайні загальні збори тов. «Руска Бесіда» в Косові о 5. год. вечером.

— **Тов-о «Родина» в Коломиї** устроює вечер з танцями в понеділок дня 8. лютого с. р. в сали «Народного Дому» ул. Костюшка, II пов. Початок о 8. год. вечером. Стрій вечеровий. Вступ від особи 2 К., родинний білет за 4 особи 6 К., лише за запрошенням. — *Виділ «Родина».*

— **Пожарний «Сокол» в Лісневичах,** львівського повіта, знесено на статуті львівського «Сокола». Намісництво затвердило вже статут.

— **Іменования.** Рада м. Львова на вчорашнім засіданні іменувала учителями для школи ім. Шапчевича: Едварда Шайковського і Олександра Гамоту.

— **Напад на священника.** З Городенщини доносять нам: Коля в день Богоявлення сего року, по скінченні богослуження, парох в Глушкові відповідно до припису права церковного і після віскамі узаконеного звичаю відвідував своїх парохіян зі свяченою водою, убраний в різні церковні, папа на него знайшов організатор партії радикальної в повіті городенським, вїт Іван Радукієв і безчестив священника, а хлопця, який ніс сосуд зі свяченою водою, приарештував. Священник, котрому вїт та ож загрозив арештованем, був приневолений перервати функцію церковну і схоронити ся на приходство. В тій справі прокуратура веде слідство.

— **Злодії під білярдом.** Не мало го страху завдав вчора шинкар С. Кравец, Отсе, вїйшовши рано около 5. год. до свого шинку при ул. Шпитальній у Львові, спостеріг під білярдом якогось мушкетера, котрий на его вид вискочив і станув перед ним в грізній поставі. Кравец здобув ся в першій хвилі на відвагу і хотів крикнути на свого кельнеря, котрий спав в сусідній кімнаті. В сій хвилі добув незнакомий ножа, приложив до грудий Кравца, грозачи, що вели крикне лише одно слово, убє его. Кравец поблїд і онїмів з перестрашу, а тимчасом злодій вїйшов як найспокойніше на улицю і пронав. Злодій дїстав ся до середини шинку через шибу, не вкрав однак нічого, бо, адає ся, не перечував, що шинкар так рано встає.

— **«Вдячний» народ.** Серби се народ, що живуть хіба хвилию часу: се, що вчора було для них героевським ділом, завтра може одержати пятно зради — і на відворот. Так пр. за володіння Обреновичів ухвалла скупштина в ріжних часах виплачувати щорічно гратифікацію вдовам по визначних державних мужах: Рїстїчу, Гарашанїні і Вуковичу. Сї мужї справді причинили ся багато до зб'гаченя Сербї і забезпечили їй поважне ставовище в Європі, а умираючи не писали ні ніякого мїйла. Але вдячний народ зиневиць їх вдовам удержав в загальній сумї 18.000 К. Але час не стоїть на місці: династію Обреновичів вимордовано до нащадку; колишні народні герої стали «зрадниками». І отсе кілька днів тому внесла горетка послів до скупштини проект відібрати сїм вдовам запевнених їм колись запомог. Проект сей стрїнув ся з загальною згодою майже цілої палати. Ледви кілька голосів звернуло увагу, що в разї ухваленя сего внесеня, утратила би на тім багато честь Сербїї. Президент кабінету, Груїч, заявив, що сего внесеня не ставляв правительством, отже не виступає ні против ні за; президент однак, як посол в противній сему внесеню, бо оно противорічить «вдячності сербського народу». Се однак не переконало представителів народу і великою більшістю ухвалено відібрати згадані зпомогти. Справді дивна «вдячність народу».

— **Убийство при телефоні.** З Нью-Йорку доносять: Велику сензацію викликало тут страшноє, а серед дивних обставин доконанє убийств, сповнене артистом тїмочного театру, Гарфім, на своїй власній жінці. Перед самим сповненем морду зателефонував Гарфі до свого приятеля і товариша по знаню, прїсїчя его, щобі задержав ся хвилию при телефоні, а почує щось незвичайного. І справді почув приятель телефоном спершу сварку двох осіб, відтак плач і живучі зойки. Нанерд думав, що се прїба драматичної сцени зі штуки, в котрій Гарфі мав небагом виступити, — коли однак почув в телефоні відгомін стрілу, почав підозрівати, що се справді драма не сценічної але життєвої. Удав ся сїй час до мешканя Гавфіого і тут побачив, що Гарфі застрілив свою жінку. Характеристичним є, що Гарфі виступав недавно в мелодрамі п. з. «При телефоні», де відбуває ся подібна сцена, коли отець чєс телефоном як убийники відбирають житє найдорожшїй єму особі, не може однак нічого помочи, бо дїє ся се в подальшїй вїлі.

Загально думають, що Гарфі доконав сего морду в приступі божевільства.

— **Газетярська «бомба».** Віденські часописи замістили ось яку телеграму з Мадриту: «Підчас авдієний з нагоди уродин короля, коли вже всі гості зібрали ся в палаті, відкрито бомбу, що містила кільограм динаміту. Майже чудом удало ся в послїдній хвилі загасити льонт».

— **Сербський король в руках злочинців.** В Сербїї все ще нема спокою. Рїжницї між офіцерами в армії, котрі брали участь в червневїй рїзні, а тїми, котрі ухилили ся від сего, не лише що не зменшають ся, але ще більше поглиблюють ся. Недавно уряджено велику овацію офіцерам в Нішу, котрих випустили з в'язниць, де сидїли за заговір прогнубийників короля. Нарід витав їх горячо і вносив на їх честь одушевлені оклики. На зборах офіцерів в Валєві виступило трєх полковників з жаданєм усунєня з армії убийників короля. Полковників сїх хотїли увязнити, але звлїшено се в огляду на грізну поставу цілого корпусу. Не лучше в відношеннє цілого народа до короля і убийників. Найлучшим доказом сего є, що сербський уряд одержав повідомленє о заговорї Сербїї проти короля Петра. Сербским послам поручено зарядити в сїй справі як найенергїчїйше слідство. Емігранти з Чорногори обжаловують короля о участь в червневїй драмі. Тимчасом король Петро находить ся зовсїм в руках убийників Александра і робить в є те, що они велять, здаєть ся, з боязні, аби не зрадженю, що головним справником сїї драми був як раз він. Уневажнив він та ож рїзшорядженє що до цензури заграничних дневників. Вступивши на престол, він змс цензуру наложєну на згаданї дневники, тимчасом в сїх днях знов єї завведено. Правдоподобно не хотять убийники короля, щобі Сербї довідали ся, які то поглядї мають о них за границею. Гнїв убийників звертає ся головним проти австрийського цїсаря, котрий першїй зажадав енергїчного покараня убийників, а крім сего з его прїрученя виразив ся гр. Голуховський в своїм ехрєсє надзвичайно остро о відносинах в Сербїї. Гнїв сей обнявїл однак дуже по шибїцки. Отсе, як телеграфують з Зємуля, висшї сербські офіцери, між котрими переважали убийники короля, свалїли в одній із білгородських канав єв портрет цїсаря Франца Йосєфа. Король Петро, котрому о сїм донєсено, так боїть ся заговорників, що навіть не кавав зарядити слідства проти сїх офіцерів.

— **Кошти армії.** Мирова дїла в Руєн оголошує ось яку статистику військових бюджетів головних європейських держав в 1900: Франція 978 мїліонів, Нїмеччина 969 мїл., Австро-Угорщина 478 мїл., Італїя 381 мїл., Росїя 1.292 мїл., Англія 1.810 мїл. Публичні довги, що походять в більшїй частї з воєнних видатків, будови твердинь, уоружєня колонїяльних експедицій, були в р. 1900 такі: Франція 31.024 мїл., Росїя 20.072 мїл., Англія 15.876 мїл., Австрія 14.352 мїл., Італїя 11.908 мїл., Нїмеччина 2.614 мїліонів. Відношенє військового бюджету враз в вдеоткамї від державні довгїв до цілого бюджету було: Франція 62%, Нїмеччина 31%, Австрія 39%, Італїя 50%, Росїя 42%, Англія 74%.

— **Льос-кореспондентка** се оригїнальний винахід львівського «Сокола». Льоси своєї фантової льотерїї розпродує «Сокол» в формї гарно викинєних к-респонденток. Одна з тих кореспонденток представляє «тип запорожца» на чатах і погонї, як убивав списом Татарина; инша надає образ «козака-пушкаря», як з запаленим льонтом стоїть біля величезного моздїра-гармати, а побіч сидить другий козак при иншїм типї фортечної гармати. «Писар військовий», виведений на дальших кореспондентках, є також історично вірним зображенєм, а надто находить ся там на вінетових прикрасах вірне факсимїлє підпису Богдана Хмельницького. «Козачка» представлена на дальшїй картинї є також прєгарно викінченим малюнком, а на другім пляні зображений вид українського села, а на передї при киричї дївчина поїть коня козакови, який в повній абруї нїче випиєє ся в похід. Дальшї кореспондентки представляють: «Кобзаря сїльця» з бандурою, і емблєами з народних музичних інструментів; могилу Шевченка і хату при могилї; Сокола з сокольським прапором, якого вінчас Русь-Україні лавровим вїнем; Сокола з розвіняним прапором і з видом міста Львова та наниєєю: «Бодрім ся», вкінці фотографїчну знимку з групи Соколів, підчас продукції «на конї». Викінченє сїх картик є прямо артистичне, а цїна, як на льоси, незвичайно низька, бо тільки 25 сотників. Незадресована картка важна яко льос для оказателя, заадресована для адресата. Тим способом можна зробити для адресата дарунок з надїї на виграну дуже богатого фантової льотерїї «Сокола», обїма надїяти ся, що сї картки увїйдуть скоро в уживанє серед нашої публіки, замість ріжних тандитно видаваних богмазів, на яких чужї підприємці роблять сьвітлї інтереси. Яка сила перелїсних листків р-зходить ся, видно з того, що одна львівська фірма продала перед руским Новим Роком півтора тисяча карток в однім днї!

Ось як ми умїємо викидати гроші між чужих! Тож покажїм, що і своїм зумїємо підперти, тим-більше, що в сїм случаю не розходить ся о якусь приватну особу, а о пожаточну і дорогу нам всїм інституцію.

— **Дрібні вїсти.** П. Ярослав Теофль Вінцовський, знайий наш композитор під псевдонїмом Ярославенко і редактор видаваних тов.ом «Сокол» у Львові «Наших звуків», здав послїдний державний іспит з інженерїї на львівській політехніці. — В Камінці струм. отворив адвокатську канцелярїю Русин, Кароль Підляшецкий, ємер. радник суду. — Долежал, гандляр збіжа з ІХ дїльниці міста Вїдня, донїс до поліції, що два Поляки, якийсь Едвард Гарчїньський, 24-літний студент і якийсь Розвадовський, вимантали від него 2.500 К на підроблений вексель. Они представили ся яко властители дїбр коло Львова. Гандляр донїс заравом, що оба мантїи находять ся тепер в Бремї і мають вїхати до Америки. На телеграфїчне жаданє увязнено обох. — З Риму доносять польским газетам, що Конгрегація de propaganda fide має намір іменувати небагом польского єпископа для Сполучених Держав. — В селї Вербиці, равского повіта, пасерб Гринь Притула убив 22. с. м. свою мачоху, що була заравом его свєкрухою, позаяк Гринь оженив ся був з донькою мачохи.

Родимці! Памятайте на селянську бурсу «Шкільної Помочи» в Снятинї, в якї містять ся ученики реальної школи!

Надісланє.

— **З американської Руси** одержало «Дїло» таке письмо до оповїщеня: Рада духовна руских церк. гр.мад в Америці почував ся до обовязку спростувати деякі фалшиві поголоски про о. К. Андруховича, бувшого душпастиря в Shenandoah, Pa. Іменно неправдою є, що о. К. Андрухович «продав руску церкву» в Shenandoah за 20 тїсє тисяч, але правдою є, що до продажи церкви причинили ся деякі парохїяни, котрим церква була довжна а не виплачувала гр.шїй задля інтрїч вилинових в парохїї людий. Сума продажи не вишєсила навіть цілх пять тисяч, з котрих виплачено довжникам а між ними і о. К. Андруховичеві і то не дуже значну пайку. Сї гроші правно єму належали ся. Се все провїрили ми на місці, а з розговору з людьми дізнали ся, що о Андруховича люди любили і поважали, та холиб не підольна робота деяких одиниць, о. Андрухович був би мїг багато зробити для амер. Русинів. За раду духовну: о. Іван Констанцевич, голова. о. Ст. Макар, секретар.

Телеграми

в дня 29. сїчня.

Вїдень. Цїсар санкціонував ухвалену галицким соймом зміну арт. 9. закона в 25. маї 1895 о осєнуваню публичних народних шкїл і о обовязку учащаня до них.

Будапешт. Угорська палата послів провадить дальше війскову дискусїю. Промовляв також гр. Тїса. Нїперед звернув ся він проти малої групи обєструкціонїстів, котру поширав будто тайно народна партія. Вдтак приступив до обговорюваня політичного положєня. З примїченєм остаточних средств, говорив гр. Тїса, вдержувало ся правительством аж до послїдних границь, коли аж буде змушенє до ultima ratio. Малєнька горетка палати синїєє нормальний перебіг справ, правительством отже мусить узяти иншої тактики. На разї склаче делегації, за тим наступить перерва в соймових засїданях на два-три тижнї. Делегації зберуть ся дня 3. лютого. Пїє. Егвєс полємізував відтак з гр. Тїсою, а по відвідї Тїси і по промовї ще двох обєструкційних послів замкнено засїданє. Слїдуюче инї.

Париж. Сенат ухвалив 238 головами проти 39 закон про знесенє урядів (бюр) посередництва праці з додатком, що о знесеню рїшають дотичні громади. (Щ.) у Франції зносять яко шкідливе для зарїбників, те нашї «найсердечнїйшї» заводять в Галичинї. — *Ред.*

Льондон. З Токїо доносять, що японське правительством ухвалило завести воєнний податок, ч-рез подвоєнє ґрунтового і доходувого податку. З причини сего зростє дохід держави о 44 мїліонів єнїв (около 220 мїліонів корон).

